

Sygn. akt VI Ka 365/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Barbara Żukowska (spr.)

Sędziowie SR del. do SO Jarosław Staszkiwicz SO Andrzej Tekieli

Protokolant Jolanta Kopec

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Jeleniej Górze Kazimierza Szczepańskiego

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2014r.

sprawy **M. I. i D. P. (1)**

oskarżonych z art. 69a § 1 kks

z powodu apelacji wniesionych przez prokuratora i oskarżyciela publicznego Naczelnika Urzędu Celnego w W.

od wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze

z dnia 6 maja 2014 r. sygn. akt VIII K 208/13

I. uchyla zaskarżony wyrok wobec oskarżonych M. I. i D. P. (1) i na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks postępowanie w sprawie umarza,

II. stwierdza, że koszty postępowania w sprawie ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 365/14

UZASADNIENIE

D. P. (1) został oskarżony o to, że:

w okresie od maja 2012 roku do 4 lipca 2012 roku w M. w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z D. P. (2), Ł. G. i innymi osobami, wbrew przepisom ustawy, naruszając warunki zastosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy produkował wyroby akcyzowe poza składem podatkowym w ten sposób, że w wynajętym przez siebie garażu organizował linię produkcyjną służącą do wytwarzania tytoniu do palenia, która to linia umożliwia co najmniej dokonanie nawilżenia, zmieszania i sosowania przetworzonego tytoniu, a także jego pocięcia, które to elementy procesu technologicznego są niezbędne i charakterystyczne dla procesu produkcji tytoniu do palenia, na której to linii przetwarzał zakupiony tytoń, tj. o czyn z art. 69a § 1 kks,

M. I. został oskarżony o to, że:

w okresie od maja 2012 roku do 4 lipca 2012 roku w M. w woj. (...) pomógł D. i D. P. (1), Ł. G., w ten sposób, że udostępnił pomieszczenie wraz z mediami na to by wymienieni wbrew przepisom ustawy naruszając warunki zastosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy produkowali wyroby akcyzowe poza składem podatkowym i zorganizowali linię produkcyjną służącą do wytwarzania tytoniu do palenia, która to linia umożliwia co najmniej dokonanie nawilżenia, zmieszania i sosowania przetworzonego tytoniu, a także jego pocięcia, które to elementy

procesu technologicznego są niezbędne i charakterystyczne dla procesu produkcji tytoniu do palenia, na której to linii przetwarzani zakupiony tytoń, tj. o czyn z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 69a § 1 kks.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze wyrokiem z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie VIII K 208/13:

I. oskarżonych D. P. (1) i M. I. uniewinnił od popełnienia zarzucanych im czynów,

II. na mocy art. 632 pkt 2 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks kosztami procesu obciążył Skarb Państwa w tym zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. G. poniesione koszty obrony udzielonej oskarżonemu D. P. (1) z wyboru w wysokości 1128 zł.

Powyższy wyrok zaskarżony został w całości apelacjami wywiedzionymi przez Urząd Celny w W. i prokuratora.

Urząd Celny w apelacji zarzucił:

- obrazę przepisów prawa materialnego poprzez niezastosowanie kwalifikacji prawnej zarzuconego czynu oskarżonym zgodnie z wnioskiem oskarżyciela publicznego tj. 54 kks, a przyjęcie jedynie kwalifikacji z 69 kks, prawidłowe ustalenie stanu faktycznego a nie zastosowanie do niego właściwego przepisu;

- obrazę przepisów postępowania 7 kpk i art. 424 § 1 kpk – poprzez wadliwe uzasadnienie, mające wpływ na treść wyroku błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie kwalifikacji z art. 69 a kks a nie jak wnosił oskarżyciel publiczny z art. 54 kks,

- obrazę przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 4 kpk poprzez nieuwzględnienie okoliczności na niekorzyść oskarżonych, a także poprzez nieprzeprowadzenie wszystkich niezbędnych dowodów tj. uzyskania decyzji dotyczącej wymierzenia należności podatkowych o co w trakcie rozprawy wnosił Urząd Celny.

Podnosząc powyższe Naczelnik Urzędu Celnego w W. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 6 maja 2014 sygn. akt VIII K 208/13 i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Prokurator w apelacji zarzucił:

a) błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na treść zapadłego w sprawie wyroku, a polegający na przyjęciu, iż akt oskarżenia w sprawie przeciwko D. P. (1) i M. I. kierował Urząd Celny w W. co powoduje ograniczenie możliwości zmiany oceny prawnej czynów zarzuconych oskarżonym z uwagi na prawne zawężenie uprawnień oskarżycielskich tego podmiotu, podczas gdy prawidłowa analiza niezbędnych w tym względzie okoliczności, w tym zwłaszcza treści sformułowanego aktu oskarżenia wskazuje, iż został on zatwierdzony przez prokuratora, a zatem podmiotem kierującym go do rozpoznania przez Sąd był właśnie prokurator, co skutkuje brakiem ograniczeń przedmiotowych wywiedzionej skargi,

b) obrazę przepisu prawa materialnego, tj. art. 12a ust. 1 Ustawy z dnia 2 marca 2001 r. o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych, poprzez jego niezasadne zastosowanie jako oceny prawnej zachowania zarzuconego przez oskarżyciela publicznego oskarżonym D. P. (1) i M. I., podczas gdy ocena zgromadzonego materiału dowodowego, treść ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji oraz zakres znamion przedmiotowego czynu uzasadniały jego zastosowanie i w konsekwencji zmianę opisu czynu i kwalifikacji prawnych czynów wyjściowo zarzuconych oskarżonym i skazanie ich w oparciu o przytoczoną normę prawną.

Stawiając powyższe zarzuty prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze w całości i przekazanie zakończonej nim sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Żadna z wywiedzionych apelacji nie jest w całości słuszna, nie są słuszne zwarte w tychże apelacjach wnioski.

Sąd Rejonowy przeprowadził w przedmiotowej sprawie bardzo szczegółowe postępowanie dowodowe a zgromadzone dowody poddał następnie wnikliwej – co wynika z treści pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku – ocenie.

W sposób zgodny z treścią dowodów Sąd Rejonowy ustalił w przedmiotowej sprawie stan faktyczny i ustalenia te nie zostały zakwestionowane przez oskarżonych, również apelujący stwierdzili w swych apelacjach, iż Sąd Rejonowy dokonał w sprawie prawidłowych ustaleń faktycznych, jednakże nie dokonał właściwej subsumpcji prawnej:

- zdaniem Urzędu Celnego w realiach przedmiotowej sprawy oskarżony D. P. (1) winien ponieść odpowiedzialność za przestępstwo z art. 54 § 2 kks a ustalone zachowanie oskarżonego M. I. wyczerpuje znamiona art. 18 § 3 kk w zw. z art. 54 § 2 kks,

- zdaniem Prokuratora natomiast w realiach sprawy nie można oskarżonemu D. P. (1) przypisać odpowiedzialności za przestępstwo z art. 54 kks, bowiem „tak radykalna rekonstrukcja nowych znamion czynu w istocie stanowiłoby wyjście poza ramy wniesionej skargi” a jednocześnie czyn M. I. „nie może być zakwalifikowany z art. 65 kks”.

Prokurator w apelacji podniósł, iż Sąd Rejonowy „zbagatelizował kwestie możliwości oceny prawnej zarzucanych wyjściowo obydwu oskarżonym czynów i przypisania im sprawstwa występków odpowiednio z art. 12a ust. 1 Ustawy z dnia 2 marca 2001 r. o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych oraz art. 18 § 3 kk w zw. z art. 12a ust. 1 opisanej ustawy”.

Sąd Okręgowy uznaje za przekonujące argumenty przytoczone w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż sprawcą występków z art. 69 a § 1 kks nie może być osoba produkująca bądź magazynująca wyroby akcyzowe, która wcześniej nie uzyskała zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego; wyłącznie osoba prowadząca skład podatkowy może uzyskać możliwości zawieszenia poboru akcyzy i tylko wówczas ta procedura może zostać naruszona. Jak ustalił Sąd Rejonowy oskarżony D. P. (1) (współdziałając z innymi osobami) nielegalnie wytwarzał tytoń będący produktem akcyzowym, natomiast M. I. pomagał mu w tej produkcji, żaden z nich nie prowadził w oparciu o stosowne zezwolenia składu podatkowego a zatem D. P. (1) nie mógł naruszyć zasad procedury zawieszenia poboru akcyzy. W konsekwencji oskarżonym nie mogły być przypisane zarzucane im aktem oskarżenia czyny.

Sąd Okręgowy akceptuje również argumentację Sądu Rejonowego, iż w granicach zarzutów stawianych oskarżonym nie można przypisać im zachowań wyczerpujących znamiona przepisów art. 54 kks lub 56 kks i tym samym za niezasadny uznaje zawarty w apelacji Urzędu Celnego zarzut obrazy zaskarżonym wyrokiem prawa materialnego przez „niezastosowanie do dokonanych ustaleń kwalifikacji z art. 54 kks a „przyjęcie jedynie kwalifikacji z art. 69 kks”.

Rację ma Sąd Rejonowy (a rację tę potwierdza w apelacji prokurator), iż zarzucone aktem oskarżenia D. P. (1) zachowanie jest istotnie różne od zachowania jakiego de facto ów dopuścił się. Sąd Rejonowy zasadnie powołał w pisemnym uzasadnieniu wyroku szereg orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów powszechnych dotyczących kwestii „wyjścia poza ramy oskarżenia” i zasadnie uznał, iż brak było podstaw do przypisania oskarżonemu D. P. (1) w ramach tożsamości czynu innego zachowania wyczerpującego znamiona przestępstwa (lub wykroczenia) „podpadającego” pod przepisy Kodeksu karnego skarbowego. W konsekwencji słusznie Sąd Rejonowy nie znalazł również podstaw do zmiany opisu czynu wobec oskarżonego M. I., zasadnie podkreślił, iż „czyn z art. 54 kks jest przy tym przestępstwem indywidualnym, może go popełnić wyłącznie podatnik, a na tymże oskarżonym obowiązek podatkowy uiszczenia akcyzy nie ciążył skoro, jako pomocnik, nie produkował wyrobu akcyzowego”.

Aprobuując w tym zakresie ocenę prawną zachowań oskarżonych dokonaną przez Sąd Rejonowy Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw dla uznania słuszności zarzutów zawartych w apelacji Urzędu Celnego. Sąd Rejonowy słusznie nie dopatrył się części wspólnych pomiędzy zachowaniem zarzucanym oskarżonym a mającym być – zdaniem Urzędu Celnego – im przypisanym, poza tym, iż oskarżony D. P. (1) nielegalnie wytwarzał tytoń do palenia a oskarżony M. I. pomagał mu w tym „udostępniając pomieszczenie wraz z mediami”.

Sąd Rejonowy analizując, czy ustalone zachowanie oskarżonych nie wypełniało znamion innych czynów, niż zostały im zarzucone, stwierdził „brak podstaw do analizy zachowań obu oskarżonych pod kątem znamion przestępstwa z art. 12a Ustawy z 2 marca 2001 r. o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych lub pomocnictwa do jego popełniania”, jako że akt oskarżenia wniesiony został przez Urząd Celny, który nie ma tak szerokich uprawnień oskarżycielskich, jak prokurator „stąd też jedynie w granicach jego uprawnień analiza taka mogła być przeprowadzona”.

Urząd Celny był uprawnionym oskarżycielem w sprawie o przestępstwo z art. 69a § 1 kks, wystąpił z aktem oskarżenia skierowanym wobec D. P. (1) i M. I..

Przestępstwo z art. 12a Ustawy z 2 marca (...) o wyrobie alkoholu etylowego ... ścigane może być skargą prokuratora, nie Urzędu Celnego.

Sąd Rejonowy wyraził pogląd, iż D. P. (1) mimo, że prowadził nielegalną produkcję tytoniu był podatnikiem podatku akcyzowego, podatku specyficznego, bowiem wytwarzał produkt akcyzowy (art. 98 ust. 1 pkt 2 ustawy z 06.XII.2008 r. o podatku akcyzowym,, ar. 2 ust. 1, art. 5 i art. 8 teje ustawy). Stanowisko swoje szeroko umotywował.

Sąd Okręgowy stwierdza (akceptując argumentację przedstawioną w apelacji prokuratora), że „bezpośrednio do obu oskarżonych i przy uwzględnieniu ustalonych okoliczności podstawą prawną ich odpowiedzialności mógł być przepis art. 12a ust. 1 Ustawy z 2 marca 2001 r. o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych”.

Powołana przez prokuratora w apelacji Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30.XI.2004r. sygn. I KZP 23/04 (tu akurat w odniesieniu do wyrobu alkoholu) oraz stanowisko wyrażone przez R. Augustyniaka w artykułach zawartych w WPP 2013/4/100 – 109) bezpośrednio odnoszą się do sytuacji jak w ustalonej w przedmiotowej sprawie, dotyczącej obu oskarżonych. Zdaniem R. Augustyniaka wręcz ... „produkowanie przez osoby nieposiadające do tego stosownych zezwoleń wynikających z ustawy o podatku akcyzowym, tytoniu do palenia jak i papierosów nie wypełnia znamion przestępstw lub wykroczeń z kks”. Przekonanie, iż Państwo nie może poprzez opodatkowanie czerpać korzyści z czynności, których samo zabroniło wyrażone zostało w wyroku SA w Lublinie z dnia 09.VIII.2012r. w sprawie II AKa 111/12 (z poglądem wyrażonym w tym wyroku nie zgodził się Sąd meriti).

Aprobując zarzut prokuratora, iż dokonane w przedmiotowej sprawie ustalenia faktyczne uprawniają do zmiany opisu zarzucanych obu oskarżonym czynów i zakwalifikowania ich działań w oparciu o przepis art. 12 a Ustawy z 02.III.2001 r. o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych, stwierdzając jednakże brak uprawnień oskarżycielskich Urzędu Celnego do oskarżenia o te czyny Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok i postępowanie wobec oskarżonych umorzył na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 kpk w zw. z art. 13 § 1 kks.

Z chwilą wniesienia aktu oskarżenia obowiązuje zasada skargowość a sąd zmieniając opisy czynów i kwalifikacje jest związany skargą oskarżycielską.